

Aktivita a akce / „Vývoj“ kosmický / Setrvačnosti ve „vývoji“ kosmu / Pohyby a akce v kosmickém vývoji

Aktivita není možná bez pohybu; kde se nic nepohybuje, tam není žádná aktivita. Nicméně otázkou jest, zda je každý pohyb aktivitou, eventuelně zda každá aktivita sama už je pohybem. Na první otázku je odpověď, alespoň na první pohled, snadná: ne každý pohyb je již sám aktivitou, i když bez nějaké aktivity (nějakých aktivit) v pozadí či v základech by stejně nebyl možný. Dokonce pro novodobé a moderní vědecké myšlení jsou právě nejnápadnějším a nejvíce zkoumaným druhem pohybů setrvačnosti, tedy – pro nás – jakési relikty buď starších, dřívějších, anebo jakýchsi základnějších, „nižších“ aktivit. Žádný pohyb tedy není možný, leč na základě nějakých aktivit, ale ne každý pohyb je už sám o sobě aktivitou. Setrvačný pohyb bychom tedy mohli považovat buď za určitou degenerativní, upadlou formu (která se ovšem může za určitých okolností stát oporou a dokonce materiálem pro některé pohyby vyšších úrovní), ale v některých případech by mohl být chápán také jako jakési důmyslné „zařízení“, jehož použití a využití pro pohyby vyšších úrovní by bylo lze považovat za něco „télického“, nějak zacíleného (ovšem bez hypostazovaného předem stanoveného pevného „cíle“, tedy „télicky tentativního“). Pak by se ovšem mohlo ukázat, že některé druhy „setrvačností“ (relativních a vlastně jen zdánlivých) by mohly představovat jakési zvláštní typy či druhy „aktivit“, dost sofistikovaně strukturovaných. V tom případě by mohlo být dokonce celé vesmírné dění pochopeno jako dění smysluplné, télicky (nejspíš ovšem jen tentativně) zaměřené a tedy vcelku pochopitelné, aniž by z toho nutně vyplývalo, že nic v tomto obrovském vesmírném dění nemůže být a není nějakým „vedlejším produktem“, „odpadem“, „omylem“ apod. Takové pochopení by bylo dokonce otevřeno i některým možnostem, dnes jen někdy tušeným, totiž že celý „náš“ vesmír, je jen jedním z možných „pokusů“ o směřování k čemusi předem nestanovenému, tedy je jedním z více nebo dokonce nesčetných (pro nás jistě nesčetných) „polykosmických cest“ „kupředu a výš“, u kterých z principiálních důvodů nelze předem odhadovat ani uhadovat, kam ty rozmanité vývojové cesty mají dospět a kam dospějí.

(Písek, 060427-2.)